

Sanja Sekelj,
povjesničarka umjetnosti, asistentica u Institutu za povijest
umjetnosti u Zagrebu

Digitalna povijest umjetnosti i umjetničke mreže u Hrvatskoj
1990-ih i 2000-ih, doktorska disertacija

Mentor: dr. sc. Petar Prelog, znan. savj.
Komentorica: izv. prof. dr. sc. Željka Tonković

Disertacija je obranjena 23. prosinca 2021. na Sveučilištu u
Zadru, pred povjerenstvom:
dr. sc. Ljiljana Kolečnik, znan. savj.
izv. prof. dr. sc. Beti Žerovc
izv. prof. dr. sc. Dalibor Prančević

SAŽETAK

Naslov dokorskog rada upućuje na dva temeljna cilja istraživanja: prvi cilj odnosio se na razvoj metodologije koja se temelji na kombinaciji kvantitativne i kvalitativne analize podataka, odnosno na primjenu mrežne analize za povijesnoumjetnička istraživanja, dok je drugi cilj bila analiza dinamike vizualno-umjetničke scene u Hrvatskoj devedesetih i ranih dvijetisućitih godina. Sukladno postavljenim ciljevima istraživanja, znanstveni doprinos rada također se ogleda kako u opisu i interpretaciji dinamike povijesnog razdoblja koje je u dosadašnjim istraživanjima tek fragmentarno obrađeno, tako i u prijedlogu modela analize podataka, koji se može primijeniti na

analizu kulturne dinamike vizualno-umjetničke scene drugih nacionalnih sredina.

U radu je uspostavljena metoda analize i interpretacije temeljena na većoj količini podataka, koja nastaje na razmeđi (digitalne) povijesti umjetnosti, sociologije umjetnosti, analize društvenih mreža i relacijske sociologije. U radu se predlaže likovna kritika kao izvor podataka za analizu kulturne dinamike: korištenjem podataka iz časopisa različitih uredničkih politika i tematskih profila (*Arkzin*, *Kontura*, *Vijenac* i *Zarez*), mrežna analiza podataka vezanih uz likovnu kritiku u razdoblju između 1991. i 2006. godine omogućila je identifikaciju većeg broja središnjih aktivnih i pasivnih aktera (likovni kritičari, umjetnici i institucije), temeljem čije se izmjene zaključivalo o većim i diskretnim promjenama u trendovima, kao i identifikaciju različitih društvenih krugova istovremeno aktivnih na vizualno-umjetničkoj sceni. Kvantitativni rezultati poslužili su kao temelj za zaključivanje o mehanizmima samoorganiziranja scene, odnosno pružili su uvid u kompleksne procese oblikovanja i dinamike jednog specifičnog „svijeta umjetnosti“ koji je nastao kao rezultat interakcije različitih tipova individualnih i kolektivnih aktera. Ukupan korpus na kojem je provedeno istraživanje sastoji se od 665 izdanja časopisa i 4801 likovne kritike, iz kojeg su ekstrahirana dva seta podataka koja su činila temelj za izradu mrežnih vizualizacija: prvi set uključuje 665 izdanja časopisa i 6698 autora tekstova, dok drugi set čine 6473 likovna kritičara i umjetnika, 192 umjetničke grupe i 1293 institucije. ✕